

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Kontroll av finansiell rapportering

Utstederseminar 14. november 2023

Lars Jacob Braarud, seksjonssjef

Agenda

1. Finanstilsynets kontroll
2. Avsluttede saker
3. Mangler og svakheter ved foretakenes rapportering
4. Andre forhold vedrørende foretakenes rapportering
5. Prioriterte områder for kontroll av årsrapporten for 2023

1. Finanstilsynets kontroll

Finanstilsynets rolle

- Finanstilsynet skal bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder
- Det overordnede målet med Finanstilsynets kontroll av foretakenes rapportering er å sikre et effektivt verdipapirmarked

Kontroll av rapportering

- Finanstilsynet fører kontroll med at årsregnskap, årsberetning, halvårsregnskap og annen finansiell rapportering fra utstedere av omsettelige verdipapirer som er eller søkes notert på regulert marked i EØS, er i samsvar med lov eller forskrifter.
- Finanstilsynet fører i tillegg kontroll med format på årsrapportene og markeringer i konsernregnskaper (ESEF "European Single Electronic Format").
- Formålet med kontrollen er å avdekke vesentlige rapporteringsavvik.
- Finanstilsynet fører også kontroll med foretakenes revisjonsutvalg.

Kontroll rapportering – utvalg og virkemidler

- Finanstilsynet bruker flere kriterier for å velge hvilke foretak som skal kontrolleres.
 - Noen foretak blir valgt ut som følge av signaler eller rotasjon, mens andre foretak blir valgt ut på bakgrunn av risikovurderinger. Den risikobaserte analysen bygger blant annet på innrapportering av opplysninger fra foretakene via Altinn.
- Tiltak for å sikre korrekt finansiell rapportering
 - Finanstilsynet kan pålegge foretak å
 - Endre fremtidig regnskapspraksis
 - Korrigere feil i neste rapportering
 - Gi offentlig tilleggsinformasjon
- Finanstilsynet publiserer avsluttende brev i kontrollsaker
 - Tilgjengelig på Finanstilsynets hjemmeside og legges ut på Finanstilsynets egen ticker på Newsweb.

Kontroll av bærekraftsrapportering

- **Dagens regler - NFRD (Non-Financial Reporting Directive)**
 - Regnskapslovens § 3-3c: Redegjørelse om samfunnsansvar
 - EU-kommisjonens (ikke-bindende) retningslinjer
 - Guidelines on non-financial reporting (2017)
 - Guidelines on reporting climate-related information (2019)
- **Fremtidig regulering – CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)**
 - Tilhørende standardsett (ESRS) med detaljerte rapporteringskrav
 - Bærekraftsinformasjon skal gis innenfor årsberetningen
 - Bærekraftsinformasjon skal attesteres og tagges digitalt

Kontroll av bærekraftsrapportering

- **Taksonomien Artikkel 8**

- Anvendelse på årsrapporter for 2023
- Gjelder foretak som nevnt i regnskapsdirektivet art 19a og 29a (RL 3-3c, 10)
 - Store foretak av allmenn interesse som har flere enn 500 ansatte
- Veiledning ved implementering og rapportering:
 - [EU Taxonomy Compass](#)
 - [Regjeringens temaside om taksonomien](#)
 - Forventes ikke sammenligningstall for 2022 i rapporteringen for 2023 for ikke-finansielle foretak

2. Avsluttede saker

Regnskapsføring av eierinteresser

- Ulike modeller for innregning og måling;
 - Kontroll
 - Felles kontroll
 - Betydelig innflytelse
- Skjønnsmessige vurderinger
- Ved betydelig innflytelse er det ikke frivillig å måle til virkelig verdi
 - Enkelte unntak
 - Eksisterer noterte markedspriser, inkluderes dette i tilleggsinformasjon til måling etter egenkapitalmetoden.

Regnskapsføring av eierinteresser

- Wilh. Wilhelmsen Holding ASA og Treasure ASA
 - Eierandel på 11% i børsnotert Sør-Koreansk selskap.
- Betydelig innflytelse godtgjort ;
 - Aksjonæravtale med hovedeiere: Styrerepresentasjon (2 av 9).
 - Vedtekter: Vetorett i flere finansielle og driftsmessige prinsipp-avgjørelser.
 - Andre forhold: Herunder avtaler vedr. utveksling av ledende personale.

Kontroll av banker og boligkredittforetak

- Forventet kredittap (IFRS 9) og tilhørende noteopplysninger (IFRS 7) var et prioritert område ved kontroll av årsrapporter for 2021 og 2022.
- Finanstilsynet har gjennomgått flere års- og delårsrapporter for sparebanker og boligkredittforetak og har i 2023 publisert seks avsluttede kontrollsaker.
- IFRS 9 og IFRS 7 har fortsatt høy relevans ved kontroll av finansiell rapportering for 2023, særlig på bakgrunn av det prioriterte området makroøkonomisk situasjon.

Kontroll av banker og boligkredittforetak

Forventet kredittap – IFRS 9

- Betydelig økning i kredittrisiko
 - Kvalitative kriterier: Gjentatte betalingsutsettelse
 - Kvantitative kriterier
- Mislighold
 - Opplysninger om definisjonen og eventuelle endringer i denne
- Overstyringer / management overlay
 - Bruk av overstyring og opplysninger om dette

Kontroll av banker og boligkredittforetak

Noteopplysninger - IFRS 7

- Scenario og multifaktor sensitivitetsanalyse
 - Kvalitative og kvantitative opplysninger om underliggende forutsetninger (makrofaktorer, variasjon i sannsynlighet for tap (PD) og tap gitt mislighold (LGD) i ulike scenarier)
- Klimarisiko og forventet kredittap
- Risiko og risikostyring
- Finansielle instrumenter
- Overpantsettelse (boligkredittforetak)

Kontroll av banker og boligkredittforetak

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

- Drift- eller investeringsaktivitet
 - Overføring av utlånsporteføljer mellom bank og boligkredittforetak

Kontanter og kontantekvivalenter

- Definisjon og endring av definisjon

DIVERSE

- Avsetninger ved skifte av IT-system
 - Hva det skal/kan avsettes for
- Leiefinansieringsavtaler i bank
 - Presentasjon og noteopplysninger ved vesentlig slik virksomhet
- Krav om rapportering av delårsrapport for 4. kvartal for finansinstitusjoner
- Alternative resultatmål (APM'er)
 - Konsistent anvendelse over tid
 - Opplysningskrav ved endring av beregningsformel

Salmones Camanchaca S.A.

- Kontrollen omfattet klassifiseringen av en låneavtale og noteinformasjon om covenants i årsregnskapet for 2021.
- Foretaket klassifiserte låneavtalen som langsiktig. I noteopplysninger fremgikk at et av covenants kravene ikke var oppfylt.
- Basert på opplysninger fra foretaket, var Finanstilsynet enig i at det var korrekt å klassifisere låneavtalen som en langsiktig finansiell forpliktelse.
- Finanstilsynet anså at noteopplysningene ikke var tilstrekkelig tydelige til å sikre at brukere av årsregnskapet fikk full forståelse for foretakets låneavtale og situasjonen vedrørende covenants.

Bulk Infrastructure Group AS

- Kontrollen omfattet foretakets plikt til å ha revisjonsutvalg
- Finanstilsynet merket seg at det ikke var uttalt i revisjonsberetningen at konklusjonen var konsistent med tilleggsrapport til revisjonsutvalget
- Bulk Infrastructure Group AS vil fremover benytte adgangen i allmennaksjeloven § 6-41 (3) til å etablere et revisjonsutvalg i morselskapet Bulk Infrastructure Holding AS.

First Mover Group Holding ASA

- Kontrollen omfattet flere forhold i årsrapporten for 2021
- Forbehold i revisjonsberetningen knyttet til manglende redegjørelse om foretaksstyring
- I kontrollen ble det avdekket flere uklarheter og mangler i noteopplysninger knyttet til blant annet:
 - Rapporteringspliktige segmenter iht. IFRS 8
 - Driftsinntekter fra kontrakter med kunder iht IFRS 15
 - Goodwill iht IAS 36

First Mover Group Holding ASA – forts.

- Redegjørelse om foretaksstyring ble publisert
- Foretaket var enig i Finanstilsynets vurdering knyttet til avdekkede svakheter og mangler i noteinformasjon. Finanstilsynet la til grunn at foretaket ville forbedre sin rapportering og gi de manglende noteopplysningene i årsregnskapet for 2022.
- Det ble utført etterkontroll for å følge opp at tilstrekkelige forbedringer var gjort i årsregnskapet for 2022.

Regnskapsføring av grunnrenteskatt for havbruksvirksomhet

- Likelydende brev til 5 noterte foretak som er omfattet av loven.
- Foretakene innregnet ikke i sine halvårsrapporter for 2023 inntektsskatt for periodens resultat for effekten av grunnrenteskatt (kun implementeringseffekten).
- Regnskapene viser etter det Finanstilsynet kan se ikke et fullstendig estimat på effekten av grunnrenteskatten.
- Finanstilsynet forventet at foretakene i fremtidige delårsrapporter for 2023 vurderer sin regnskapsføring av grunnrenteskatt opp mot relevante regnskapsregler, og så tidlig som mulig fastsetter og innregner et estimat på inntektsskatt for periodens resultat knyttet til grunnrenteskatt.

3. Mangler og svakheter ved foretakenes rapportering

Mangler og svakheter i finansiell rapportering

- 2 foretak har blitt ilagt overtredelsesgebyr i 2023 for forsinket rapportering av årsrapporten
- 25 foretak har mottatt kritikk for mangler og svakheter i års- og halvårsrapporter:
 - 4 foretak manglet ledelseserklæringen i årsrapporten
 - 4 foretak manglet årsrapporten i XHTML format
 - 2 foretak manglet merking av IFRS konsernregnskap
 - 4 foretak manglet revisjonsberetning i årsrapport utarbeidet i ESEF format
 - 1 foretak manglet redegjørelse for samfunnsansvar i årsrapporten
 - 6 foretak manglet ledelseserklæringen i halvårsrapporten
 - 3 foretak hadde ufullstendig erklæring i halvårsrapporten
 - 1 foretak manglet halvårsberetning
- Foretakene har i ettertid offentliggjort de påpekte manglene.

Mangler og svakheter i finansiell rapportering

- Manglende innmelding av avvikende revisjonsberetning
 - Foretaket skal sende melding til Finanstilsynet ved avvikende revisjonsberetning
Vphl §5-5 (5)
 - Flere foretak etterlevde ikke dette kravet
- Svakheter i rapportering til Finanstilsynet
 - KRT 1003
 - Øvrige forespørsler om informasjon
 - Foretakene har plikt til å gi opplysninger, Vphl §19-2 (7)

4. **Ander forhold vedrørende foretakenes rapportering**

Bærekraftsrapportering

- Positiv utvikling i kvaliteten på rapporteringen, sammenlignet med 2021.
- Fremdeles svakheter i informasjonen, spesielt vedr. omtale av klimarelaterte forhold:
 - Informasjon om hvordan klimarelaterte mål skal nås og hvordan målene følges opp.
 - Informasjon om finansielle konsekvenser av klimarelaterte mål
 - Informasjon om hvilke utslippsnivåer utslippsmålene omfatter (scope 1,2,3)
 - Foretaksspesifikk informasjon om klimarisikoer

Ordreservere/backlog – hva krever IFRS 15

- IFRS 15 innførte krav om opplysninger om gjenstående leveringsforpliktelser

«en revidert ordreservere/backlog etter spesifikke krav definert i IFRS 15»

- Viktig tall for brukere (spesielt i noen bransjer)
- Krav i IFRS 15 om å opplyse om transaksjonspris fordelt på leveringsforpliktelser som er uoppfylt (eller delvis uoppfylt) ved slutten av rapporteringsperioden
 - Når inntektene forventes å innregnes
 - Praktiske løsninger og to unntak fra opplysningskravet
 - Forklaring for eventuelt vederlag som ikke er inkludert (f eks dersom variabelt vederlag er begrenset)

Ordrereserve/backlog – APM

- Tallstørrelser på ordrereserve/backlog som avviker fra opplysningene i regnskapet om gjenstående leveringsforpliktelser etter IFRS 15 kan være et alternativt resultatmål (en APM)
- Kravene etter retningslinjene til APM skal i så fall etterleves, for eksempel:
 - Avstemming mot gjenstående leveringsforpliktelser i regnskapet
 - Definisjon
- Finanstilsynet har i to tidligere rapporter og tre regnskapssaker observert at noteopplysninger om transaksjonspris fordelt på gjenstående leveringsforpliktelser fremstår som mangelfulle
 - Forventning om at foretakene forbedrer sine noteopplysninger på dette området

Elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

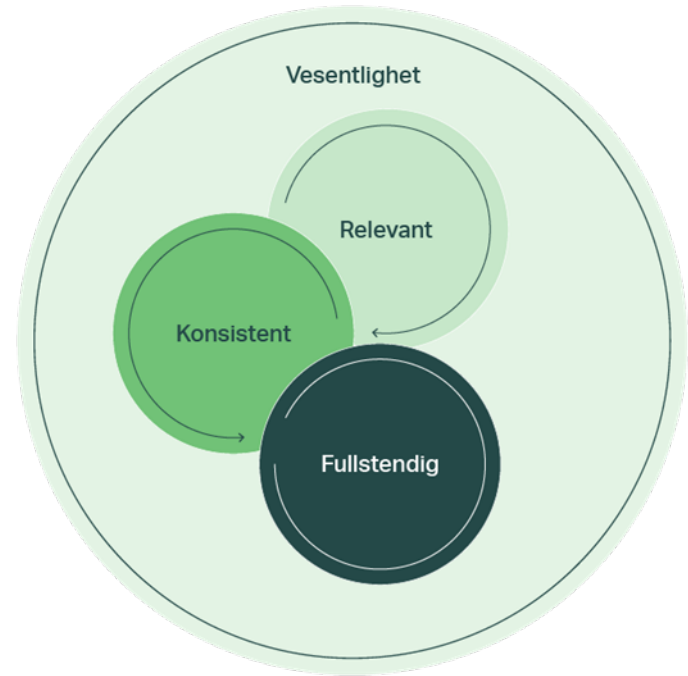
- Finanstilsynet forventer at foretak etterlever kravene til rapportering i riktig format og at rapporteringen har høy kvalitet. Finanstilsynet forutsetter at ESEF-rapporteringen er styrebehandlet og at etterlevelse av ESEF-kravene er en integrert del av styrets behandling av årsregnskapet.
- Finanstilsynet understreker at en årsrapport i PDF-format ikke tilfredsstillers kravet til årsrapport etter vphl. § 5-5. Dersom et foretak, i tillegg til årsrapporten i XHTML-format, offentliggjør årsrapporten i andre formater, skal rapportene ha likt innhold. Finanstilsynet legger til grunn at et foretak påser at det ikke foreligger avvik mellom foretakets årsregnskap i XHTML-format og årsregnskapet offentliggjort i andre formater.
- Det vises også til ESMA's ESEF Reporting Manual.

Annet vedrørende rapportering

- Revisors plikter etter gjennomført regnskapskontroll i et notert foretak
 - Finanstilsynet minner om revisors plikt til å sikre at foretaket innretter seg i samsvar med Finanstilsynets konklusjon nå regnskapskontroll har avdekket feil i revisjonsklientens finansielle rapportering.
- Innhenting av revisors tilleggsrapport til revisjonsutvalget
 - Ved forespørsel om informasjon ved oppstart av en kontrollsak, ber Finanstilsynet nå rutinemessig om en kopi av revisors tilleggsrapport til revisjonsutvalget om resultatene av den lovfestede revisjonen for det aktuelle årsregnskapet.

Tematilsyn om klimarelaterte forhold

- Informasjon om klimarelaterte forhold i årsrapporten 2021
 - utenfor årsregnskapet
 - i årsregnskapet
 - revisjon/attestasjon
- Rapport 15. desember 2022
- Identifisert mangler i rapporteringen fra foretakene og behov for forbedringer i revisors arbeid

5. Prioriterte områder for kontroll av årsrapporten for 2023

Prioriterte områder for kontroll av årsregnskap

- **Klimarelaterte forhold**

- Konsistens mellom årsregnskapet og øvrig ikke-finansiell informasjon
- Regnskapsføring av utslippskvoter og sertifikater for fornybar energi
- Vurdering av tap ved verdifall av ikke-finansielle eiendeler
- Banker: hvordan klimarisiko er innarbeidet i rammeverk for avsetninger (forventet kredittap)

Prioriterte områder for kontroll av årsregnskap forts.

- **Makroøkonomisk situasjon**

- Opplysninger om påvirkningen av økt rentenivå og konsekvenser for (re-) finansiering
- Opplysninger om måling av virkelig verdi av investeringseiendom
- For finansinstitusjoner: vurderinger og relevante opplysninger om forventet kredittap for lån til privat- og bedriftsmarkedskunder

Prioriterte områder for kontroll av øvrig finansiell informasjon (bærekraftsrapportering)

- Rapportering etter taksonomien artikkel 8
 - Obligatoriske rapporteringsskjemaer
 - Dobbel telling ved beregning av KPIer må unngås
 - Transparens og kvalitativ tilleggsinformasjon, spesielt relatert til «DNSH» og «minimum safeguards»
 - Ikke tillatt å benytte vesentlighetsprinsipp med unntak av for driftsutgifter (OpEx)
- Opplysninger om klimarelaterte mål, handlinger og fremdrift
- Scope 3 utslipp

Annet fra ESMA ECEP statement

- Påminnelse om IFRS 17 og IFRS 9 for forsikringsforetak
 - For utstedere som i årsregnskapet for 2023 for første gang anvender IFRS 17 Forsikringskontrakter, evt. sammen med IFRS 9 Finansielle instrumenter, minner Finanstilsynet om relevans av opplysninger om utstedernes vesentlige vurderinger, estimer og regnskapsprinsipper, med spesiell fokus på overgangseffekter.
 - Finanstilsynet refererer til ESMA sine offentlige uttalelser («public statements») fra 2022 (IFRS 17) og 2016 (IFRS 9) for nærmere omtale.

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY